

ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ПРО ХІМІЧНІ НЕБЕЗПЕЧНІ ТА ШКІДЛИВІ ВИРОБНИЧІ ФАКТОРИ

Мазур В.Є.

*здобувач вищої освіти спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»,
Миколаївський національний аграрний університет*

На сьогодні проблеми створення здорових, безпечних і нешкідливих умов праці набуває особливого значення, адже з розвитком інноваційних технологій зростає безпека виробництва, але появляються нові матеріали, машини, механізми тощо, що несе нові небезпеки у виробництві, зростає кількість та тяжкість нещасних внаслідок виробничого травматизму гинуть достатня кількість працівників, підприємства несуть колосальні фінансові втрати в результаті нещасних випадків та аварій [1]. Саме тому важливою складовою охорони праці та безпеки на підприємствах є захист працівників від впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів. Для досягнення цього завдання встановлено низку критеріїв оцінки, які допомагають визначити ступінь небезпечності умов праці на підприємствах.

Небезпека у вигляді різних негативних факторів підстерігає тих хто працює практично скрізь. Навіть на робочих місцях з допустимими критеріями оцінки за умовами Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища завжди знаходяться фактори небезпеки (шкідливий вплив комп'ютерів, тривала сидяча робота, багато іншого).

Людина може бути у безпеці тільки в такому стані виробничого середовища, коли виключена дія на неї небезпечних та шкідливих чинників [2]. Але в цій статті хотілося б торкнутися шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу з якими люди стикаються на підприємствах.

Високий рівень виробничого травматизму і пов'язані з ним соціально економічні наслідки сьогодні становлять серйозну проблему [3]. На виробництві травми виникають внаслідок непередбаченої дії на робітника небезпечного виробничого фактору при виконанні ним трудових обов'язків.

На багатьох підприємствах виробництво пов'язане з постійним впливом на працівників несприятливих умов. Шкідливі та небезпечні виробничі фактори діють, як одностороннє, так і пов'язані між собою. Це ті фактори, які в результаті свого тривалого або короточасного впливу на людину призводять до погіршення стану здоров'я або до травми. На виробництвах з такими умовами праці різні нещасні випадки відбуваються досить часто.

Негативні фактори, які, діючи на працівника, знижують його працездатність або призводять до різних захворювань називають також професійними хворобами [4]. Варто зазначити, що межа між цими двома групами небезпечних факторів досить умовна. При деяких умовах шкідливі виробничі фактори можуть стати небезпечними.

Ось декілька з них: організм працюючої людини дуже сприятливий до показників мікроклімату, тому підвищена вологість у приміщеннях де ця людина працює може створити несприятливі умови праці, вона може викликати

різні захворювання дихальної системи. Якщо людині доводиться працювати з електричним струмом, то це стає вже не тільки занадто шкідливим, але і небезпечним.

В сучасних технологіях сільськогосподарських підприємств широко застосовуються хімічні сполуки, більшість з яких небезпечні для людини [5]. Серед багатьох хімічних речовин, що використовуються у промисловості, сільському господарстві, достатня кількість високотоксичні. Такі підприємства класифікують як хімічно небезпечні об'єкти, тому що на них виробляють, зберігають та використовують у виробничому циклі небезпечні хімічні речовини [6]. Безпека функціонування таких об'єктів залежить від багатьох факторів: властивостей сировини, характеру технологічного процесу, надійності обладнання, умов зберігання і транспортування хімічних речовин, стану контрольно-вимірювальних приладів, засобів автоматизації та механізації, ефективності засобів індивідуального та колективного захисту протидії аваріям та іншим нестандартним ситуаціям.

До несприятливих чинників відносять також забруднення повітря пилом та вихлопними газами, наявність шуму та вібрації, важкість та напруженість праці. Негативний вплив пилу проявляється в тому, що вона здатна провокувати розвиток легеневих захворювань.

Також працівники мають контакт з паливно-мастильними матеріалами, що є небезпечним фактором. До виробничих операцій, які можуть нести несприятливі умови праці відносять обробіток ґрунту, догляд за посівами, збирання врожаю та його первинну обробку [7]. Роботи на полях від працівників вимагають чимало ручної праці, застосування пестицидів та мінеральних добрив, боротьби з шкідниками та хворобами.

Таким чином, незважаючи на всі заходи, спрямовані на нейтралізацію шкідливого впливу факторів, неможливо досягти ідеальних умов праці. Це не дозволяють зробити особливості технологічних процесів. Тому захист від шкідливих та небезпечних виробничих факторів є першочерговим завданням для всіх учасників виробничих процесів.

Список використаних джерел:

1. Іваненко В. С. Комплексна безпека підприємств агропромислового комплексу, як складова система управління // Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів, м. Львів, 19 лютого 2021р. Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2021. С. 295 – 297. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8880>.

2. Курепін В. М., Курепін Д. В. Стратегічні підходи щодо забезпечення активізації виробничої діяльності та охорони праці при вирощуванні високоякісного зерна зернових культур / Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 4-6 грудня 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 94 – 97. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6403>.

3. Кулабухова Н. Ю. Безпечна праця, як чинник збереження урожаю // Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 99-102. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8154>.

4. Основи охорони праці : змістовий модуль № 2. «Основи фізіології, гігієни праці». Тема № 7. «Характеристика умов праці, факторів та обставин трудового процесу і виробничого середовища, що впливають на здоров'я та працездатність (хімічні, біологічні фактори впливу; фактори трудового процесу)» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2021. 41 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9871>.

5. Курепін В. М., Іваненко В. С. Агрохімічне обслуговування та його вплив на екологічний стан і охорону навколишнього середовища / Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 4-6 грудня 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 92 – 94. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6405>.

6. Байбарак М. А. Нераціональне розміщення об'єктів господарювання у зонах потенційної небезпеки, їхні вражаючі фактори // Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 104-106. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8155>.

7. Курепін В. М. Екологічні виклики регіону / В. М. Курепін, В. С. Іваненко // День Землі - Earth Day [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 28-31. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7041>.

Науковий керівник:

*Курепін В.М., канд. екон. наук, старший викладач
Миколаївський національний аграрний університет*